

Matkova Tina

1. V katerem zgodovinskem obdobju se dogaja novela Matkova Tina?
2. Predstavite Tino! Kam je namenjena in zakaj?
3. Kdo je Matko in kakšen je njegov odnos do hčerke?
4. Kakšno je vzdušje med romarji in s katerimi jezikovnimi oz. slogovnimi sredstvi pisatelj to doseže?
5. Predstavite Tinino pot in s čigavim potom bi jo lahko primerjali?
6. Zaključni prizor lahko razumemo tudi na simbolni ravni. Razložite!
7. Kaj meni Marija o Tini kot grešnici? Ali jo obtožuje ali je razbremenil krivde?
8. Kaj je zaključno sporočilo novele?

Boj na požiralniku

1. Predstavi Dihurje in po čem se njihovo posestvo razlikuje od sosednjih posestev?
2. Kakšen odnos je imel Dihur do zemlje, do svojih otrok in do živine? Utemeljite z dogodkom za vsak odnos posebej.
3. Kaj so požiralniki?
4. Predstavite zaključek novele!

Samorastniki

1. Kdo je bil Karničnik in zakaj ni pustil ljubezensko zvezo med sinom Ožbejem in Meto?
2. Zakaj in kako so Meto mučili in kako je to prestala Meta?
3. Kako so jo kaznovali drugič?
4. Zakaj se Meta ni hotela odpovedati Ožbeju in kakšen je bil Ožbej do nje?
5. Okolica je počasi spreminjala svoj odnos do Mete. Zakaj?
6. Svojih devet otrok imenuje samorastnike. Zakaj in kaj naj bi združeni dosegli?

Režonja na svojem

1. Predstavi čas dogajanja in v kateri slovenski pokrajini poteka zgodba?
2. Komu in kaj je ukradel Režonja?
3. Predstavite njihov odnos do zemlje?
4. Režonjev odnos do okolice primerjajte z Dihurjevim?
5. Režonja umre. Na kakšen način skuša avtor ublažiti krutost smrti?
6. Katera smrt je bolj pretresljiva, Dihurjeva ali Režonjeva? Pojasnite, zakaj?

Tantadruj

1. Kdo je Tantadruj in zakaj ima takšno ime?
2. Kaj je njegova največja želja in zakaj?
3. Kaj veš o drugih treh norčkah?
4. Na kakšen način župnik vsakokrat izniči Tantadrujevo trenutno rešitev? Zakaj župnik ne more pritrditi Tantadruju, tudi če bi hotel?
5. Kdo je Peregrin? Zakaj so ga ljudje občudovali in se ga tudi bali?
6. Kaj je Peregrin napravil s Tantadrujevimi zvonci in kako so njegov ustvarjalni poskus sprejeli gostje? Zakaj zdaj drugače dojemajo Tantadrujevo pesmico?
7. Pojasni, kako se je v zaključku spremenilo poimenovanje norčkov. Zakaj?

MATKOVA TINA:

1. Novela se dogaja aprila v času Velike noči leta 1714, po Tolminskem puntu, ob obglavitvi voditeljev tega upora.
2. Tina je noseče dekle Janeza Gradnika, enega izmed voditeljev upora.
3. Matko je Tinin oče, krčmar in kmet. Jezen je na hčero, da bo rodila pankarta in na njenega ženina, da je vodil punt.
4. Vzdušje je mračno, apokaliptično, ki ga ustvarja z metaforami (netopir), pesimističnimi okrasnimi pridevniki in puntarsko pesmijo.
5. Tina je bila v sedmem mesecu nosečnosti, brez večerje se je sama odpravila na več urno pot, da bi še zadnjič videla Gradnika živega, je del poti celo tekla. Bolj kot telesno utrujenost je občutila psihični napor – rodila bo nezakonskega otroka, njen izvoljenec bo umorjen. Na poti nazaj pa se je stopnjevala telesna (porodni krči) in duševna (misel da otrok ne bo krščen)

bolečina, na koncu umre, vendar rodi živega otroka. To pot bi lahko primerjali s Kristusovim križevim potom.

6. Na poti domov se je na ročinjskem polju ujela za vejo cvetoče češnje, ki je simbol novega življenja. prav tako lahko primerjamo simboliko njene smrti ob porodu, s Kristusovo smrtjo, s katero je dal človeštvu življenje.
7. Marija ne vidi Tine kot grešnico, pravi le da je nesrečno dekle. Razbremeni je krivde, saj se ne strinja da je lovača.
8. Sporočilo pravi, da življenje premaga smrt.

BOJ NA POŽIRALNIKU:

1. Dihurji so nezaupljivi, zaprti vase, žilavi, trmast, vztrajni, drugačni o večine, garači do onemoglosti, kljubovalni, kar morajo biti saj imajo težko življenje zaradi zemlje na kateri živijo, ta pa ni najbolj rodovitna. Imeli so majhno posestvo na mokrotnem ilovnatem svetu, ki se ga ni dalo osušiti. Poleg tega so bili tu še požiralniki, ki so jim odnašali boren pridelek.
2. Zemlja mu veliko pomeni, je edina ki ga lahko reši bede, zato vloži vanjo veliko truda. Največ ga je vložil ko je njivo bradavico napadel požiralnik in se je z otroki cel teden bojeval s požiralnikom ter na koncu umrl.
Do otrok ni bil ljubeznjiv. Če ga niso ubogali jih je grdo pretepel, če nekoč nebi Dihurka posegla vmes, bi otroka pretepel do smrti.
prav tako se je obnašal tudi do živine. Nekega dne ko je na njivi oral, ga vol ni hotel ubogati saj je bil verjetno utrujen. Dihur ga je zato pretepel. Naslednji dan je vol zbolel in nato poginil.
3. Požiralniki so mlakuže (kotanje ki se ob dežju napolijo z vodo), tako so imenovane ker so požirale oziroma uničevale rast.
4. Dihurja sta ustvarila družino, vendar nista imela dovolj denarja in sta se zadolževala pri mnogih kmetih. Zato sta morala veliko delati, saj sta podnevi delala pri drugih in odplačevala dolg, ponoči pa sta skrbela za svojo zemljo. Tako sta tudi nekoč hudo garala, vendar je Dihurka padla v nezavest in med tem, ko je Dihur odšel po pomoč umrla. Po pogrebu je moral Dihur skrbeti za živež, dolgove in vzgojo otrok. Ti so kaj kmalu nehali hoditi v šolo in v cerkev, saj niti niso imeli primernih oblek. Tako jih je za silo šolal Dihur. . Kmalu jim je najboljšo njivo bradavičarko napadel nov požiralnik, zelo velik in zvit, ki je dokončno utrudil Dihurja. Otroci so ga pokopali kar na vrtu. Najprej niso hoteli nikomur povedati, vendar so se odločili da povedo Sušniku, ta pa je razglasil prav vsem. Otroke so nato razposlali delat, njihovo zemljo pa je dobil sosed.

SAMORASTNIKI:

1. Karničnik je bil gospodar domačije na Karnicah. Njegov rod je bil poznan in priznan, mogočen, ošaben, trdovraten in samoljuben. Ožbej in Meta nista bila iz istih stanov, zato je bila Meta kot dekla preslaba za ženo bodočemu gospodarju Ožbeju.
2. Meta je z Ožbejem zanosila, kar pa je bilo v tistih časih prešuštvo, zato je morala biti sramotno in kruto kaznovana. Najprej jo je gospodar privezal na kolarski stol in ji na dlane žgal predivo, toliko časa da je njena mati zmolila žalostni del rožnega venca. Nato so ju vrgli iz hiše, kjer so Meta napadle še vse hišne ženske. Dekli in gospodarjeva hči so Meti krilo zavezale nad glavo in jo teple po goli koži vse dokler ni ubežala na »varno področje«. Meta je to ponižno prenašala, bila je zelo močna in ni hotela pokazati kako trpi, v gozdu pa se je z jokala.
3. Drugič so jo kaznovali na graščini pred sodniki s petdesetimi udarci na golo kožo.
4. Meta se mu ni hotela odreči ker ga je resnično ljubila z vsem srcem, Ožbej jo je prav tako ljubil, želel se je odpovedati domačiji in se poročiti z Meto ter prositi očeta za manjšo hišo. Vendar je bil zelo neodločen človek, odvisen od očeta, zato se mu ni upal zoperstaviti in Meta

se je morala sprijazniti da se ne bosta nikdar poročila in živela skupaj kot mož in žena. Ožbej je kljub vsemu še vedno zahajal k njej, ona pa je skrbela zanj.

5. Ljudje so videli da se imata Meta in Ožbej resnično rada saj sta imela vsako leto več otrok. Videli so kako močna in ponosna je Meta in so jo s časoma začeli spoštovati.
6. Samorastniki so zato, ker so kaj kmalu morali od doma in odrasti sami v službah. So začetniki, močni ljudje, ki trdno stojijo na svoji poti, za svojimi dejanji, da si bodo nekoč njihovi potomci in njim podobni lahko priborili enakovrednost in družbene pravice.

REŽONJA NA SVOJEM:

1. Zgodba se dogaja od konca prve svetovne vojne pa do Režonjeve smrti, poteka pa v Prekmurju.
2. Režonja je ukradel vrečo z lesenim zabojem polnim denarja sosedu Žida.
3. Režonja je obseden z zemljo, nič ni bolj pomembno, niti družina. Največ ljubezni, pozornosti in časa je posvečal zemlji. Veliko mu je pomenila tudi zato, ker je preko nje ustvaril svoji družini lepše življenje, vendar ga sam ni užival, raje se je še naprej ukvarjal z zemljo in se odtujeval od družine.
4. Obema jej njuna zemlja vse, delala bi noč in dan, saj ljubita svojo zemljo. Obema je vseeno kaj si ljudje mislijo o niju. Dihur pa je bolj navezan na družino kot Režonja.
5. Pisatelj ublaži krtutost smrti s tem da bodo Režonjo pokopali in s tem gre zdaj zadnjič v zemljo, ki jo je ljubil.
6. Bolj pretresljiva je Dihurjeva smrt. On umre po poslednjem boju z naravo, s katero se je vedno bojeval. Režonja pa umre tako rekoč naravne smrti.

TANTADRUJ:

1. Tantadruj je vaški norček. Tako ime je dobil, ker vsak stavek začel s to besedo (Tantadruj). To pa je počel verjetno zato, ker je njegova mati vedno govorila, da mu je nagajal ta in ta in ta druj.
2. Njegova največja želja je umreti. Umreti si želi, ker mu je mati dopovedala, da bo srečen šele ko bo umrl.
3. Luka je star petdeset let in je bil zidar, vendar je padel z zidarskega odra in si pretresel možgane. Bil je btez desnice in namesto leve noge je imel koničast štrcelj, okovan s konjsko podkviho. Vedno je pozdravljal skrajšano božorno-boserna (Buon gorno in Buona sera), neglede na to ali je bilo jutro, opoldan ali večer. Venomer pa je zidarjem in mimoidočim delil nasvete, kako se mora graditi; »ne bi več smeli zidati navzgor, temveč navzdol, malce po ravnem in potem naravnost v zemljo«
Rusepatacis je bil star, dolg in koščen Furlan. Skoraj trideset let je bil hlapec pri skopem kmetu, kjer so jedli samo repo in krompir. Ko se mu je nekoč zaradi tega zmešalo, ga je gospodar odgnal on hiše, norec pa mu je v hlevu pobil v so živino. Ni veliko povedal zato je bil njegov največkrat izgovorjeni stavek; Pha! Raùs e patacis, repa in krompir.
Hotejčevemu Maticu so rekli tudi Enaka Palica, ker se je zasmilil Hotejcu, ki ga je učil strgati palice. Matic je to delal zelo vstrajno in potrpežljivo, vendar palica nikdar ni bila povsod enaka. Tudi Matic ni veliko povedal, večinoma je ponavljal zadnje besede drugih.
4. Župnik Tantadruja vedno odvrne od smrti tako, da mu pove da na ta način ne bo umrl ampak se bo samo poškodoval ali pa zastrupil. Ne more mu pritrditi, ker bi ga tako pogнал v smrt in priznal nesmiselnost življenja.
5. Peregrin je bil najlepši vaščan, veljal je za merilo lepote in ljudje so ga zaradi nje občudovali.. Govorili so da je sin lepega cigana in domače lepote, ki ga je mati po porodu pustila v obcestnem jarku, Hotejec pa ga je posinovil. Čeprav je bil dobrega srca so se ga bali, ker je bil bistrih oči in zelo ostrega jezika in ker je živel svobodno je lahko vsakemu povedal svoje.
6. Peregrin je Tantadrujeve zvoce uporabil za spremljavo ob petju Tantadrujeve pesmice. Gostje so bili nad tem navdušeni in so želeli da zaigra še enkrat. Drugače dojemajo pesem, ker jo je

zapel Peregrin in jim povedal da je to pesem, ki jo bodo peli mučeniki, za katere so se nato samooklicali in vzeli pesem za svojo.